

דף טו.

עין משפט ה.

ח"מ סימן פו פעיף א

א. לוי שחייב מנה לשמעון, ושמעון חייב מנה לראובן, מוצאים מלוי המנה ונותנים אותו לראובן^ו, בין אם נתחייב לוי לשמעון בשעה שלוח מראובן, בין נתחייב לו אחרי זה^ז, ואין חילוק בין מלוה בשטר^פ למלוה בע"פ, אלא כיון ששני הלווים מודים כל אחד למלוה שלו, מוצאים מלוי ונותנים לראובן, ובכל ענין שיתחייב לוי לשמעון^ז בין דרך הלואה, או דרך מקח וממכר, או שכירות. וזהו דין שעבודא דרבי נתן.

ב. ראובן שיש בידו משכון מהגוי, והגוי חייב לשמעון, י"א^ק שיכול

ס. טור ורבי נתן בברייתא בכתובות י"ט ע"א ובכמה מקומות בש"ס. והוכיחו התוס' בגיטין ל"ז ע"א ד"ה מדרכי נתן מפלוגתא דאביי ורבא בפסחים ל"א ע"א דהלכה כרבי נתן, וכן פסק הרמב"ם בפ"ב ממלוה הלכה ו'.

ע. כתב הש"ך בס"ק א' דלא כדעת הר"י אור זרוע המובא בהגהות אשרי פרק שור שנגח שמחלק בזה, והביאו הב"י כאן, וכן נראה עיקר וכן פסק המהרש"ל בפ"ד דקמא.

פ. כ"כ בעה"ת בשער נ"א ח"א ס"ה.

צ. בדרך הלואה מרבי נתן עצמו בכתובות י"ט ע"א, ובדרך מקח וממכר מפסחים ל"א ע"א, ובדרך שכירות מקידושין ט"ו ע"א. וכתב בהגהות אשרי פ' ד' וה' דדין דרבי נתן שייך נמי בחוב של הלואה, ובמפקיד ונפקד, ובניזק, ובשכירות ובגוזל ונגזל, ואין חילוק אם שניהם הלואה או אחד פקדון והשני שאר חוב ובכל תביעות שבעולם שייך דין זה, וגם בדינא דגרמי לרמב"ן דהוי דאורייתא שייך דינא דרבי נתן, וא"כ אף במוסר מוצאין מדר' נתן. והש"ך הסיק דאפי' דינא דגרמי מדרבנן מוצאין ממנו מדר' נתן כיון שחייב לו מדרבנן וכל דתקון רבנן כעין דאורייתא תקון, אף דהוי קנסא היכא דמצינן לגבות ממנו גובים, ולא מצינו בשום מקום בש"ס ופוסקים לחלק בדר' נתן בחוב שהוא מדרבנן, ש"ך ס"ק ב'.

ובנתיבות בחידושים ס"ק א' הביא מאו"ת שבדבר שנותנים לו בתורת צדקה לא שייך דינא דרבי נתן, ואפי' הגיע ליד הלואה אין המלוה יכול לטרוף מהן, דאין בזה משום שיעבוד נכסים, אבל מ"מ החיוב מוטל עליו לשלם מכל מה שהגיע לידו אם יש בידו יותר מכדי סידור בעל חוב. ועיין עוד בש"ך ס"ק ג' בשם הרמב"ם ממתנות עניים בפ"ו, ועיין בס"י צ"ט פעיף ד' בהגה"ה.

ק. תשובת מהרי"ל סי' קפ"ח. והוא שאין לחוש שיבא היזק לראובן מזה. סמ"ע ס"ק ג'.

שמעון לפדות המשכון מראובן ונותן לו קרן וריבית שעלה עליו ר', וגובה את חובו מן המותר במשכון, והכריע הרמ"א דכן נראה דמאחר שאין לגוי לפרוע בענין אחר יש לשמעון כל זכויות הגוי, ואע"פ שיש מי שחולק ש בזה נראה לדון כן.

ר. והש"ך בס"ק ד' כתב דאם הלוהו על שנה ובא לפדות תוך שנה צריך ליתן לו ריבית של כל השנה. וכך הוכיח מסי' ע"ב סעיף מ' ומתשובת הרשב"א שהביא הב"י בס"י ק"ד. ועיין בס"י קצ"ד סעיף ב' בהרמ"א.
ש. והוא הרשב"א בתשובה ח"ז סי' קי"ג.